

Kafka ar peefuhitichanu par pašči:

par gadu 1 rub. 60 lap.
" pufgadu 85 "

Kafka des peefuhitichanas Rihgā:

par gadu 1 rub. — lap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefči 30 "

Mahj. w. teel isdohs festdeenam no p. 12 fahloht.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpafchneeks un apgahdatajs.

Mahjas weefis isnahk ween reis pa nedetu.

Kafka par fludinafchanu:

par weenas fleijas smalku rakstu (Petit-) rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makfa 10 lap.

Nedafhija un ekspedijija Rihgā,

Ernst Plates bilshu- un grahmatu- drukatawā pee Pehtera basnizas.

N° 19.

Sestdeenā, 10. Mai

1875.

M a h d i t a j s.

Saunafahs sinas. Telegrafa sinas. Gelfchsemes sinas. No Rihgas: pahr walfsbuhwehm, jauna pareistiziga basniza. No Nehwales: basnizas sahdsiba. No Pehierburgas: trohnamantineela meitas kriptiba, — jauna uniwersitete. No Maslawas: fomerzešbanta apfagta. **Ahrsemes sinas.** No Bahzijas: pahr katolu garigu fabedribu atzefchanu. No Franzijas: fanihdefchanahs starp Spanijas un Franzijas waldbahm, — printšča Šherama Napoleona raksts. No Rohmas: pahwestam dahwana. No Neapeles: sivehtas staigafchanas. No Rihnas: nemeerigee Durganeefchi. **Peefihwojumi un eewehrojumi** Bangtofā. Pahr walodu un rakstin. u. t. pr. Peeliku mā. Weentuta kaps. Afchil Kerebs. Graudi un seedi.

Saunafahs sinas.

No Rihgas. Tirgošchana jaw paleef mundraka. Bet no semehm prezes wifai maj teel eewestas. Kugi pehdejā nedetā ir wairak lā trihs simti peenahkufchi. No augščas ir atnahkufchas 113 struhgas un 548 plofsti ar 2469 plenizahm. Wehl kahdas 10 efoht gaidamas. Silkes pee mums fcho gadu wifai dauds atwestas, wairak lā 40,000 muzas. Zaur to, ka fahkumā til dauds silkes tika atwestas, pirzeji farahwahs un sinams zena gahja us leiju. Par jaunajahm silkeh maffa fahkumā wehl turejahs us 9 rubl. muzā, bet nu jaw atdewa par 8 rubl. Leelahs tauku-silkes tika aismakfatas ar 13—14½ rubl., widejahs ar 10—12 rubl. un mafahs taukusilkes ar 7—9 rubl. par muzu. Trihs kugi ar silkeh no ohstas ir aifgahjušchas us zitu weetu. (Darbs.)

No Augsch-Daugaweescheem teel „Darbam“ tā sinohts: Pee mums eet wifai grubti; daschadi truhkumi mahzahs wirfā un laudim newa ne naudas nedf fehklas. W. pagastā ir til 10 fainneeki un no teem ir 8 if fawahm mahjahm ifgahjušchi. Muifschā nodega rijas, kur dascheem jauneem fainneekem bija nolikta manta, bariba un fehkla. Zaur to nu eenahzejeem ir leelas behdas. No kam uguns ifzheles, to wehl fklaidri nefina.

No Jelgawas pufes „Balt. semk.“ sino: seemas fehjumi, kā kweefchi, rudsi, ahbolinfch, labi seemu ifzeetufchi, dohd preeka zeribu. Tahdas pat preezigas sinas mums nahk no zitahm Kurfemes un Widfemes pufehm, tā ka zaur zaurim war peenemt, kā ifgahjušča seema naw seemas-laukeem nelahdu fklahdi padarijufe. — Rā dšird, tad fahloht reis nopeetni pee Tufuma dšelfszeta us Rihgu strahdaht. Deefgan ilgi fchis apgabals ir us mineto dšelfszetu gaidijis.

No Bitehstas teel Maslawas awifehm sinohts tā: zaur garu un zeetu seemu tureenās semneekem waijadseja fawus falmu-jumtus nopleht un ar to fawus lohpus ehdinahk. No

par seemas-darbeem malku zirsdami un wefdami nopelnuifufchi, tas wineem bija ja-isdohd par lohpu ehdamo. Pee kohkulplofstofchanas ari newarohk til dauds nopelnihk kā pehrnā gadā, jo fchini gadā neteekoht til dauds kohku us Rihgu fuhititi.

No Kaukasus. Starp Iſchinas un Dſchifakas pilsefhtahm atrohnahs tukfchi klaijumi, tahs tā nofauktahs „badu-štepes.“ Šchohs klaijumus grib ar uhdeni appluhdinahk, lai tohs waretu pahriwehrt par augligu semi. Baijadfiga nauda preekſch appluhdinafchanas darbeem jaw fadabuta un 6000 strahdneeki peenenti. Ar strahdaschanu jaw Merza mehnefi eefahkufchi un gribohk wehl wairak strahdneeku peenemt, tā ka rudenī strahdaschoht 20,000 strahdneeku. Tahdam pulkam strahdneeku strahdajoht labi weikfees kanala-rakſchana, kas zaur ſtepehm teel preekſch appluhdinafchanas rakts. Šchee appluhdinajamee klaijumi tiks eedaliti grunts-gabalōs, kas katrs buhs 5 defetinas leels un kuri tiks tahdeem tureenās semes eedfihwotajeem dohti, kam naw semes, un teem us tureenū aifgahjuſcheem Kreeweem. Appluhdinahk ir nodohmajufchi kahdas 120,000 defetinas semes.

No Rohmas. Rā no tureenās teel sinohts, tad us leeleem basnizas sivehtkeem 600 Bahzeefchu us Rohmu aifzelojuſchi. Pahwests winus laipni apfweizimaja. Weens no aifzelojuſcheem Bahzeefcheem lafija pahwestam rakstu preekſchā, kurā bija 1,200,000 Bahzu katoli fawus wahrdus parakſtijufchi. Pahwests preezajees pahr fcho rakstu, kas winam apleezinaja, zif dauds wehl to katolu Bahzijā, kas winam peekrihtoht. Pahwests us preekſchā-laſito rakstu atbildedams peeminejis Bahzu biſkapu teizamo iſtureſchanohs basnizas leetās un tad uſaizinaja aifzelojuſchohs Bahzeefchus, lai wini ſtingri turotees pee fawas basnizas un basnizas waldbibas likumeem, turklaht to zeribu iſfazidams, ka labaki laiki gaidami. Tai nupat peeminetā rakſtā, ko pahwestam preekſchā lafija, ir iſfazihts, ka Bahzijas katoli uſtizigi pee pahwesta turotees un par nelahdeem lawekteem un ſpaidiſchanahm nebehdadami wini us Rohmu aifzelojuſchi, no pahwesta leelōs basnizas sivehtlōs sivehtibu iſluhgtees.

Telegrafa sinas.

No Berlines, tai 8. Mai. Krakawā fakertee blehſchi, kas bija nodohmajufchi Biſmarku un Falku nonahweht, ir us Berlini tikufchi aifwesti.

— Franzijas tautas ſapulzē tika pahrfpreeſti preekſch-likumi, kas ſihmejahs us waldbiſchanas-likumeem.

Cefchjemes finas.

No Rihgas. Bahr tahm Rihgâ nodohmatahm walsts-buhwehm runajohht japeemin, ka preefchj tules-nama, kas tiks buhwehts stary pili un bijufcho zitadeli, waldbiba jaw efocht naudu nofazijufe, prohti kahbus 540,000 rubtu. Buhwefchanu laikam fahlfchoht ne agrati kâ nahlofchâ pawafari. Walstspadohme ari efocht apstiprinajufe preefchlikumu pahr Rihgas ohftas pahrlabofchanu un pahr Daugawas dselmes nostiprinafchanu. Schis darbs fahlfchotees wehl fchini gadâ un efocht japabeids 8 gadu laikâ. Ifohofchanas aprehkmatas uf 2 milioneem rubt.

— Kâ Rihgas wehftneeks („Рижск. Вѣст.“) fino, tad ir nodohmahts buhweht jaunu pareistizigu katedral-basnizu. Buhwe, bef fwehtbildehm, maffafchoht lihds 250,000 rubtu un buhfchoht fchetru gadu laikâ gatawa.

— Bahr meijahm. Wahzijâ tapat kâ pee mums tas eeradums, pa wafaras-fwehtkeem istabas ar meijahm ispufchkoht. Kahda Berlines awife („Tribüne“) nu rakfta, ka mescha-kungeem un ziteem mescha-pahrwalditajeem un ufraugeem deefgan ruhpes ar laudim, kas meschds meijas nemdami jaunus kohkus nolausa un tã dauds flahdes nodara. Scho sinu islafijufcheem mums ari prahtâ nahza, ka pee mums ar meijahm tapat eet. Negribam tam jaufam eeradumam, pa wafaras-fwehtkeem un Jahneem istabas ar meijahm ispufchkoht, kaut kâ preti stahtees, jo kapehz lai nepufchkojam pehz wezu tehju eeraduma ar fatumeem fawas dsihwojamas ehtas; bet kad zaur fchahdu pufchlofchanu teel aplaufiti jauni kohzini, jeb leelakeem kohkeem galotnes nolauftas, tad fchahda meijas-wahlfchana nofauzama par mescha-apflahdeschana. Wafaras-fwehtki wairs naw tahtu, kur meijas zirtih, greefihis un laufihis, tapahz atgahdinajam faweem lafitajeem, lai meijas wahlfdami tatschu ne-apdohmigi meschus un birses ne-apflahdetu, kâ ari mescha pahrwalditajus uf tam daram ufmanigus, lai pee meiju greefchanas laudim nelauj galotnes jauneem kohkeem nolauft, ihpaschi behrseem un ohsoleem. Ja meijas greefch, tad lai tur to dara, kur jaunu kohku dauds, tã ka kahbus pastarpahm isjirt wehl der atlikufcheem kohkeem par labaku augfchanu.

No Nehwales. Nehwales awifes fino, ka tai natti no 27. uf 28. Aprili tika apfagta basniza eefchj Harrienes (ju St. Johannis in Harrien). Kâ leekahs, tad sagli pa basnizas laiku eenahlfufchi basnizâ un kad laudis no basnizas isgahjufchi, tad wini (prohti tee sagli) tur paslehpufchees, tã ka kesteris basnizu aifflehgdams winus naw pamanijis un tã tad basnizâ eeflehdsis. Sagli maf to dabujufchi sagt; wini til issagufchi 6 lihds 8 rubtus naudas un weenu masu fwina Bestitaja bildi (Crucifix), kas wairs netika bruhketa un lo laikam sagli bija par fudrabu turejufchi. Uf saglu fakerschjanu efocht maf zeribas.

No Pehterburgas. Leelfirfta trohnamantineeka jauna meita ir tai 17. Aprili, muhsu wijufchehliga Keisara dsumfchanas deenâ pee fwehtas kristibas nesta. Jauna prinzeje tika uf Keisara seemas pili nowesta apseltitos gohda-ratds ar fefcheem sirgeem, kara-fpehklam pa preefchju eiyoht un leelai gohda-pawadona rindai pawadoht. Behz kristifchanas muhsu augsta Keisareene no selta blohdas isnehma fwehtas Katarines gohda-fihmi un peekahra to jaunai prinzejei. Kuhmâs stahweja muhsu augsta Keisareene, leelfirfts Wladimirs, Dahnijas kehniufch un Dahnu prinzeje Tihra.

— Kâ „Golofs“ fino, tad ari Sibiriâ nu tikfchoht di-

binata jauna augstfkohta jeb uniwersitete. Preefchj tam ir kahds kungs Demidows dahwinajis 150,000 rubtu. Kurâ Sibiriâs pilssehtâ jauna uniwersitete tiks zelta, to wehl fchim brihscham nesina.

— Kâ „Pehterburgas Wahju awifes“ rakfta, tad pee kahda amatneeka efocht atradufchi, jif tas flikti fawus mahjektus turejis. Mitrâ un nekurinatâ istabâ ar fapuwufchu grihdu u. t. pr. mahjekti gulejufchi uf netihreem un fadrasfateem falmu maifcheleem; deku weetâ bijufchas lupatas. Lai nu gan wisa waina uf meistaru kriht un tas ari pehz likumeem tizis strahpehts, tad tomehr pilssehtas pahrwaldneeks par fawu peenahfkumu eeraudfijis, pilssehtas nodatas pahrraugu (pristawu) majoru Sitnizky ar 24 stundahm zeetumu un pilssehtas nodatas ahristi, stahtsrahtu Borembfki pirmo reisi ar stingru norahfchanu apstrahpeht. Jo likumds efocht issagihst, ka teem uf to jafkatahs, ka strahdneeku dsihwohki un amatneeku ruhmes ir wefeligas.

No Maskawas. Maskawas komerzes banka tikufe schinis deenâs ar 168,000 rubt. peewilta zaur banknotehm (naudas papihreem) ar wiltigu parakftu. Witneeks, ar wahrdnu Kowners, kahdas zitas bankas deenafneeks, efocht pee direktora rakftijis un tam isteizis, ka winufch tas krahpineeks efocht. Minetais Kowners naw bef mahzibas un ir wairak gadu pee awifehm lihdsstrahdajis, ihpaschi winufch fawds rakftos aifkehra fawstarpigu komerzes banku un Kreewu zentral-banku un zaur to wina rakfti awifes tika deefgan eewehroti. Tagad Kowners lihds ar faweem krahpfchanas beedreem aifbehdhis, un kâ kahda ahfemes awife fino, tad minetee blehfschi efocht aifdewufchees uf Berliini. Par Kownera un wina beedru fakerschjanu isschilita mafja no 3000 rubt.

Ahrfemes finas.

No Wahzijas. Jaw fawâ laikâ sinojam, ka ir nospredufchi wifus katoku ordenus jeb garigas fabeedribas atzelt, kas nenodarbojajs ar flimneeku-apkophpochanu un ar mahzifchjanu, ar to nofazijumu, ka tahs fabeedribas, kas mahzifchanas un flimneeku kohpochanas deht neteel atzeltas, nu nahlfchoht apafsch walstswaldibas pahrwaldifchanas. Tagad no Westfalenes teel sinohts, ka if Rohmas atfuhntita pawehle, ka ari tahs fabeedribas atzetamas, kura hm pehz walstswaldibas fpreeduma bija brihw palikt. Kâ leekahs, tad katoku garidsneeki negrib laizigai waldbai padohtees, tai eerahdidami, ka wini lauj fawus ordenus no tahs pahrwaldiht; labaki wini tohs pawifam atzel. To eewehrodami nu redsam, ka garidsneekeem gan tohti neruhp laufchu mahzifchana un flimneeku kohpochana, bet wini fchahdas fabeedribas turejufchi preefchj ziteem noluhkeem, jo zitadi wini tahs negribetu tagad atzelt.

— Kâ igahjufchâ numurâ peeminejam, tad kahdi bija nodohmajufchi Bismarku un kultus-ministeri nonahweht, un telagrafa finas wehstija, ka Krakawâ tizis fakerts tas, kas par tam gahdajis, ka lai mineta nonahwefchana tiftu ifdarita. Tagad „Schlesijâs awifes“ pahr fcho leetu plafchakas finas pafneeds. Behz fchihm sinahm tas bijis tã: Warfchawâ ta leeta fahlfufchs un kad abi blehfschi, kas bija nodohmajufchi mineto flepkawas darbu pee Bismarka un Falka ifdariht, taifjahs no Warfchawas aifbraukt pa Breslawu uf Berliini, tai paschâ brihdi Warfchawas polizeja to dabuja sinahht. Wina to tuhdat pafinoja Wahzijas general-konfulim, kas neween uf Berliini pa telegrafu sinu aiflaida, bet ari pats ar fawu sekre-

teeri blehscheem pa dšelszetu pakal dšinahs. Breslawā nonahzīs winšch beš kaweschanahs nehma polizeju palihgā, lai waretu blehschus aplentt. Bet tee to bija pamanijušchi un lai gan wini bija telegramu Breslawā dabujušchi, lai uš Berlini brauzoh, kur to apšohli to mašju dabuščoh, tad wini tomehr nebrauza uš Berlini, bet dewahs uš Krakawu. Minetais Wahzijas konsulis Breslawā fašlima un newareja blehscheem pakal dšhteēs, tapehž kahds-kriminatu-teežas lungs to isdarija un aisbrauza uš Krakawu, kur abi blehschi, kā wehslaku teel sinohts, ešohť tikušchi fakerti.

— Bismarķs dabujis retu dahwanu uš ņawu dšimšchanas deenu, prohti weenu dahlderī, kas 1622. gadā tizis kalts. Uš ņcha dahlderā weenu puši eekalti tee wahrđi: „Deewa draugs, garidšneeku eenaidsneeks“ („Gottes Freund, der Pfaffen Feindt“), un uš oħtru puši redsama apbrunota rohka ar sohbenu un tee wahrđi: „wiš ar Deewu 1622“ („Tout avec Dieu“). Bismarķs ešohť par ņcho dahlderī lohti preezajeēs.

No Rehnigsbergas teel „Darbam“ tā sinohts: Linu-tirgus, kas lihđš ņhim bija meerā, palika pehdejās deenās itin jautrē. Uš Angliju un Bohemiju ir wairak tuhštostochi žentneru pahredohti un tā tad muhšu linu-krahjums wišai mašinajees. Tirgus bija labs. Tā kā no Kreewijas neteel pefohlihts, tad jaw dāščas sortes mums faht truhťt. Pehž linu-pakulahm, labakas sortes, ir leela prašišchana preešč Auštrijas un Šleshtijas. No Pehterburgas teel pee muhšu semkohpjeem pehž laba ņweesta un ņeera pefprasihťs un agentī grib tā falihgt, lai ī nedetas kahrtigi tiktu uš Pehterburgu ņuhťihťs nošahťs ņwars (ņweesta un ņeera daudsums). Pah rudseem un ņweešcheem teel labi ženi mašjati un pirzeju teem ari netruhťst. Pehž aušahm wairs naw tik leela prašišchana. Laiks, kas pawišam faušs parahdijahs un semkohpjeem fahta raišes dariht, nu paldeēs Deewam ī pahrgreeseēs un leetūs muhs eepreezinaja.

No Grazes. Lai gan pehž beidsameem nemeereem nekahda dumpjoščanahs Graze naw notikuse, tad tomehr Don Alfonso un wina laulatai draudšenei Dona Blankai gan wairs nekahda patihkama dšihwe Graze newar buht, jo kur wini tikai parahdahs, tur winus ar ņwilpjoščanu jeb zitu kaut kahdu ihgnuma-īshahdiščanu apšweizina. Don Karlošs, kas ī Don Alfonso brahliš, no Grazes-nemeereem dširdejis, ī aīslaidis pee Don Alfonso wehstuli. Šhini wehstulē winšch nowehle Don Alfonsoam laimi, ka rewoluzija to atraduse par žeenigu preešč ņawa eenaids, ka rewoluzija to raudšijuse aīskert, kas Kuenkas pilšfehtu ušwarejis. (Kuenkas pilšfehtu ušwardams Don Alfonso daudš breešmas lahwiš pašrahdaht). Tad beigās Don Karlošs ņawā rakštā peemin, ka winam ešohť janofahreht un janofchehle, ka pee tahda naidiga gara pa leelakai datai ešohť wainigē prinzis, kas ari to wahrđu Alfonso (prohti Spanijas ņehnišch Alfonso) neš un no tahm pašchahm ašinim žehleēs, gribohť rewoluzijai par ņehniņu buht, bet warohť winai tikai wehrgē buht.

No Franzijas. Starp Franzijas un Spanijas waldbahm naidš radeēs. Tas bijs tā: ta Franzušču awiše („Univers“) kas pee Don Karloša partijas turahs, bija pahr Spanijas ņehniņu Alfonso dšimumu nepeeklahjigas leetas īšpauduse. Spanijas wehštneeks Franzijā pagehreja, lai mineto awiši apšrahpe. Franzijas waldbiba bija ar to meerā, bet tikai tad, kad šrahpes īšfludinajuma teel peeminehts, kahdu nepeeklahjigu wahrđu, jeb teikumū deht šrahpe nošpreešta. Spanijas wehštneeks nu

peeprašija pee ņawas waldbibas Madridē, ko lai darohť, bet uš ņawu pefprasihčanu dabuja lohti ašu atbildi. Spanijas waldbiba ari ešohť dušmiga uš Franzijas waldbibu, tamdeht, ka preešteri Franzijā weenumehr Don Karlošam par labu šrahdajohť un pat republikas preeščneeka Mat Mahona tuwatē radi ī Don Karlošam pefriteji.

— Bijušcha keisara Napoleona III. wiršministeris Muhers ari ņhim brihščam ī leelš pefritejis Bonapartistēem, īhpašchi keisarenei Gischenijai un winas dehlam, jaunam prinzim Napoleonam. Muhers nu tautas ņapulzei eēšneedšis preeščliķumu, lai īšdohdoht to Napoleona ņamilijai pefderošchu, Franzijā palikuščo mantu jeb lai īšmaļšajohť to naudā. Ta preešč ņchihš leetas eželta komištija atrada, ka Napoleona ņamilijai nekās nenahkoteēs, jo tas, kas Franzijā palizis, wiš ešohť walšis īhpaščums. Šchahdu atbildi dabujis, Muhers ņazijs, ka keisarene un winas dehls, jaunais Napoleons, ņawu taišnibu liķšohť žaur teešahm apšpreešt.

— Prinzis Šcheroms Napoleons lizis kahdā winam padewigā awiše eelikt rakštu, kurā winšch īšfaka, ka winšch, ja jaunais Napoleons (bijušcha keisara Napoleona III. dehls) ar nahwi aīseetu, nekad pehž tam nedšihšchoteēs Franzijā keisara walštibu eegrohšihť. Tahtaki ņawā rakštā winšch peemin, ka no Rudwila XIV. laikeem neweens ņehniņa dehls Franzijā pehž ņawa tehwa naw walđijis un kā Napoleons I, tā ari Napoleons III. lihđš ņawas dšihwibas beigahm naw pahr Franziju walđijis, un tāpat tas buhtu, kad jaunais Napoleons jeb žits kahds prinzis ī Napoleona ņamilijas tiktu par Franzijas walđineeku, tad ari tas ilgi newalditu un ņchahda walđišchana buhtu Franzijai par pohťu. Wišu to, ko prinzis Šcheroms Napoleons ņawā rakštā īšfajijis, kohpā ņanemoht jašaka, ka winšch žaur to gribejis republikaneēšcheem peelabinateēs, bet republikaneēšchi wina wahrdeem netiz, ī labi wehl atžeredameēs, ka winšch jaw reiš bija par īhstu republikas draugu īšlizeēs un wehlat, kad Napoleons III. bija keisars, nekā no republikaneēšču žentēneem nebija gribejis sinahť.

No Rohmas. Šhini deenās pahwests dabuja ī ņawadu un dahrgu dahwanu. Šchi dahwana bija elas-kohks ī ņudraba, wairak ka 1½ pehdas augstis; kohks šahweja traukā, kas ari bija no ņudraba. Pee kohka karajahs ņeltiti elas-kohka augli. Šcho kohku pahwestam preeščā šahdoht pašpeeda pee kahdas ņederes un wiši pee kohka žareem pefkahrtēē augli atdarajahs un ī teem īšbira dukati, pawišam kahdi 42,000.

No Neapeles. Leeleem bašnizās ņwehtkeem par gohdu dāščas draudšes Neapeles pawalstē nodohmajuščas īšrihohť ņwehtas štaigaščanas. Italijas waldbiba no ņawas pušes sinams ņchahdas tizigas darboščanas nekawehs, kamehr žaur to wišpahriga kahrtiba un meerš kaušču-ņa-eeščanā neteel trauzehts. Bet sinahť dabujuse, ka ņchahdas štaigaščanas tiks īšrihlotas, waldbiba ī ņaweem tureenās pawalstes deenastneekēem pawehlejuše, lai pa štaigaščanas laiku žeešchi uš kahrtigu un meerigu īštureščanohs raugoteēs. Polizejas direktori un gubernatora weetneeki liķušchi preešterus atšaukt un teem īštahštijušchi, ka pehž tureenās kahrtibas nolikumeem ņchahdas štaigaščanas kā kaušču leela ņapulžeschanahs naw atlaujamas un waldbiba šingri uš tam luhkoseēs, ka winas likumi netiktu pahřlahyti.

No Rihnas. Rihneēšcheem ī nemeerigi pawalstneeki, prohti Duganeēšchi, kas jaw wairak gabus Rihnas waldbibai daudš raišes dara žaur ņawu laupišchānu, jo Duganeēšchi Rihnas

wakara pufes pawalstehm weenmehr usbruka un tureen as ap-
dsihwotajus aplaupija. Kihnas waldbiba, kà rahdahs, tagad
nodohmajuse, nemeerigohs Dunganeeschus pee meera peespeest;
wina issuhhtija kara pulkus, kas lai dumpineekus fawaldsina-
joht. Dunganeeschi gan neubtu til drihs pee meera dewusches,
bet tur leels bads isjehlees, kà tad wini pee Kihnas kara-pulla
wadona suhtnus aissuhhtija, kas meeru isluhdsahs. Bet tas
generalis, kas to pret Dunganeeschu issuhhtito kara-pulku wada,
negrib schai meera-padohschanai ihsti tizeht, dohmadams, ka
Dunganeeschi til zaur badu peespeesti no Kihnas waldbibas
meeru isluhgtees, un lika tapehz trihs suhtneem galwas no-
ziest un teem trihs atlikuscheem faziht: winsch til tad meera
peesohlschanu peenemfchoht, kad Umruttschi pilstehtha preeksch
wina gwardijas 500 wihreem pahrtiku dohschoht. Schahds
prafijums isleekahs netaisns, tapehz ka eeksch Umruttschi tahds
bads plohsjabs, ka eedsihwotaji fahlfuschi jaw funus ehst; to-
mehr Umruttschineeki raudsijuschi generala prafijumu ispidiht.
Generalis, kam schim brihscham esohht 7000 saldatu, wehl ka-
wejotees ar fawu kara-pulku eeksch Umruttschi ee-eet, bet pirms
griboht nogaidiht, lihds leelaks kara-pulks, kam esohht 20,000
saldatu, ar to buhschoht faweenojees. Dà nu Kihneescheem isde-
wees fawus wezohs dumpineekus Dunganeeschus pee meera
peespeest, bet zaur to Kihneescheem ari radufeshs pahdrohschiba,
kà ka wina no faweem rohbeschneekem, Buddistu-Kalmikeem,
kas naw wina pawalstneeki, prasa paklausibu un grib, lai tee
Kihnas rohbeschahs nometahs. Waj Kalmiki schahdai paweh-
leschanai paklausih, to turpmal dabusim sinahht.

Peedsihwojumi un eewehrojumi Wangtokà.

(Behz „Prof. Silbebrandt's Reise um die Erde“).

(Staates N° 18. Beigums.)

Lai 19. Merzi es tilu zaur wehstuli no kehniina Mong-
kuta us dsihrahm usaizinahs. Jauns gads bija jasanem, kas
te us 20to Merzi kriht. Siamà katram gadam fawus waheds;
kà tagad zuhtu gads bij aistezejis un funu gads fahlahs.
Swehtti tika pilsdahrsà swehtiti, us kureeni mani Dr. Schom-
burgks aissweda un tur mehs Siamas walsts augsto gohdu
nesejus atradam wisus bes bifschem un basus, gaidam. Schah-
dàs gohda deenas usleek etikete (fadsihwibas-litumi) kehniinam
list weeseem ilgal nefa zitas reises us fewi gaidiht; schoreis
tas bija wairak kà diwi stundas. Ap pulkst. feschneem rahdi-
jabs kehniinisch Mongkuts fawu ustizigo widu. Apgehrbs wi-
nam bij bagataks nefa zitahm reisahm; winsch bij funu ga-
dam par gohdu pat ar falmu tupelehm ispuschlojees. Lai
gan faule jaw us no-eeschanu taisijahs, tad tomehr tika lohti
leels ar seltu stipri zaurauhts farkana sihda faules schirmis
winaam pahre galwu turehts; papreekschu nahza diwi gwardi
ar rewolweru slintehm un kehniinam no pakatas rausahs us
zeta galeem diwi julaini ar selta splaudektu traukeem. Schee
bij wisai neleetigi taisiti, kà kruhses ar resnu wehderu un
gluschi schaurahm wirsahm, kà ka kehniinisch nereti traukeem
garam, nesejeem azis splahwa. Behz scheem rahpoja julainu
pulk ar tehjas traukeem, rauschu schlichweem, zigaru kasitehm
u. t. pr. Kehniina mantineeku schodeen bij masak, nefa zi-
tahm deenahm; winsch bij tilai tschetrapadsmit no faweem mi-
lateem behrneem lihdsnehmis, kuri tapat kà wina reis gribeja
manas kabatas ismekleht. Starp scheem masajeem printscheem
nebija neweena, kas waj betela neshda waj zigara nesmeheja.
Kehniinisch nahza zaur fawu gwardu diwlahrtigu rindu us

mums, kamehr musihkis Anglu tautas dseefmu puhta. Winsch
tuwojabs Giropeeschu masajam puhlim un teiza mums katram
lahdus laipnus, bet nesaprohtamus wahrdus. Pa tam gu-
leja wina brahlis un wisi Siamas leekungi pihschtos, ta-
tschu seme bij ar dekeem aplahtha. Giropeescheem, kuras keh-
niinisch augstà gohdà eezehlis, naw til pasemigi gohds jarahda.

Tagad aplahrtejee nami tika ar dauds simteem lampu un
fwetschu apgaismoti, kas lehnà wakara waren jauki isskati-
jahs. Laukà bija trihs galdi klahhti, katris preeksch kahdeem
simts zilwekeem; weens no scheem galdeem bija mums Giro-
scheem nolikts. Mehs apsehdamees, bet kehniinisch un wira
augstee lihdseneeki kà nedarija wis, jo te kehniinisch parahda
weeseem lohti leelu gohdu, kad winsch winus papreekschu pa-
meelohht leek. Galds bij glihti aplahths. Widu stahweja diwi
brangas zeptas zuhtas ar galwu un asti, tahm aplahrt bij
dauds zeptu un wahritu putnu, schlichwi ar kapatu gatu un
rihscheem, un neskaitams pulks masu dohsfichu un zibinu ar
faldumeem un Austruma wirzehm. Starpas bij ar wisadu
retuma un brandwihnu butelehm papilnam peebahstas. Bet
wisi ehdeeni bij til stipri ar kiplohkeem famaisiti, ka Giropee-
scha mehlei pawisam nesmeheja. Abus zepeschus Siamas seld-
marschals jagreesa gabalòs. Augstais kara-kungs to isdarija
brihnum weikli, jo winsch ilgus gadus us pasta kugeem par
pawahru kalpojis. Winsch bijis agrak Frantschu armija par
unterofizeeri un esohht par Siamas gwardijas eemunsterejumu
til ahtri tizis pa-augstinahs. It pa astonahm lihds desmit
minutehm kehniinisch peenahza reis pee muhsu galda, pildija
wihna- waj ari uhdens-glahses ar konjaku un mums wajadseja
us wina nesaprohtami ismuldetahm laimes issaulschanahm us-
dsert. Glahschu isskatu un leelumu isschirt kehniinisch neje-
dsa, bet dsehreenu sortes jaw eetahlu pasiht Deems bij winam
apbrihnojumu fapraschanu dewis; leelakaja butelu pulkà winsch
us reises konjaku buteli notwehra un fawà glahse nefad ne
piles ne-attahja. Kà es isbihjohs, kad wisu schehligakais ar
fawahm leelajahm rohlahm fahla pa blohdahm sweijoht, no
rihscheem, gatas un sohstes klutschlas taisiht til leelas kà wistas
ohlas un tahs faweem wisumihlakajeem weeseem mutè bahjt.
Dr. Schomburgks un es tikahm tikpat tehwischkegi pabaroti
ka generalfeldmarschals. Wehl tagad pehz ilgeem gadeem man
schis jaunagadu nakti breefmgais kumos fapni rahdahs un
fabreest tad mutè til milfigi leels ka janoflahpft.

Galdeem preti bij skatuwe usjelta, us kuras kehniina dan-
zotajas lehkaja. Pachduscheem kehniinisch lika mums zigarus
jneegt un weda muhs pats us skatuwes ar jaunajahm mahkf-
lineezehm tuwal eepasihtees. Winas nefa gresnas schauras
drahnas, augstas spizas zepures un wairak zoles garus atleek-
tus sudraba nagus. Es usteizu danzotajas, par to kehniinisch
waren fapreezajahs un man tapat ka winreis fahnòs eegrubda.
Dè Dr. Schomburgks man dewa sihmi, ka laiks mahjās eet.
Pulksten bij jaw dewini wakara, bet ne kehniinisch ne ari Sia-
mas walsts augstee deenestneeki nebij ehdufchi. Mehs luhdsam
muhs atlaist un kehniinisch muhs ari nespeeda ilgali palikt.
Behz dauds firfnigahm rohku speeschchanahm mehs gahjam, pa-
waditi no kahdeem simts melneem lahpu nesejeem.

Dhtra rihtà mani mohdinaja Anglu misionara un wina
Siameeschu un Kihneeschu audsektu dseedafchana. Nabaga
garidsneeki wisadi ar wina labofchanu puhlejabs. Wini mahza
wihreescheem lasiht, kamehr wina seewas Siameeschu seewisch-
lahm schuhfchanu eerahda. Misionareem ne wisai leelu algu

malja, bet katrai familijai teekoht par jaumpeedsinnufchu behru 50 dolaru pee algas peelitti. Kas wineem to tabaku un brandwihnu atlihdina, ar kureem win eefahkumâ mahzektus peela-bina, to es nesinu pateikt. Beeschi ween teel mifionareem labfidiba ar nepateizibu atmafata, jo mahzekli wairs nenahk, kad mifionari tabaku un brandwihnu masakahm porzijahm fahk doht jeb kad wineem eegahds pawifam beidsees. Par to, ka mifionaru feewas Siameetehm mahza fchuht, winahm deesgan newar pateiktees, jo stary 5000 Bangkolos feeweetehm warbuhk til weena drufku ar adatu proht rihkotees —t.

Wahr walodn un rakstneezibu wispahrigi.

(Statess N° 18. Beigums.)

Wispahriga rakstneeziba atkal eedalabs: 1) weenkahrtiga, darbiga un 2) tautifka rakstneeziba.

Weenkahrtiga, darbiga rakstneeziba stahda finibas tikai par kahdam aprohbeshotahm mahkflahm un finatnibahm preekfcha.

Tautifka rakstneeziba isdoht pehz sawas walodas, fastahdinafchanas un drukas tikai tahdus rakstus, kas wifa sawa apdewumâ, faturâ un formâ wifseem faprohtami un pee-eijami iraid.

Rakstneezibas prafchana ir ihtens palihgs preekfch wifahm zitahm wehsturigahm pehtifchanahm. Wehl wairaf: rakstneezibas-wehsture ir wifas zilwezibas-wehsture pate. Zaur rakstneezibas wehsturi mahzamees tautu stipras zihnifchanas, jaukas uswarefchanas un flakstus sedus us attihstifchanas jeb fmalzinafchanas lauka pasiht. Muhfu Latweefchu rakstneeziba ir wehl gluschi jauna, buhs tapehz gan wehl kahdi gadi japagaida, kamehr ari par winas sawu wehsturi*) warehs fastahdiht.

Wies jaw dsirdejam, ka tautifkas rakstneezibas wispahrigais usdewums ir, pehz sawas walodas, fastahdinafchanas un drukas tikai tahdus rakstus isdoht, kas wifa sawa apdewumâ, faturâ un formâ wifseem ir faprohtami un pee-eijami. Bet winas — katra raksta — weenkahrtigais usdewums ir ari fchis: peewilddamâ wihse laufchu prahtu un faprafchanu attihstihk, labas preekfchihmes un derigas pamahzifchanas preekfcha stahdiht, prahtu un garu augstalahm leetahm un apnemfchanahm mohdinaht — un walodas-bagatibu un flaidribu kohpt un padfihdinaht.

Tautifkas rakstneezibas pirmo un faprohtamo weetu eenem stahstu-grahmatas. Kahdam fchihm wajadsetu buht, to tuhliht dsirdehim; bet kad wifas tomehr tahdas naw, par to ari naw ko strihdetees.

Stahstu-grahmatahm wajag laudim kahrtigas un labas dohmas parahdiht, un wineem tapat preekfchihmigus, ka ari atstahjamus raksturus preekfcha stahdiht. Tahdi raksti ir teizami, kad winu tikumigas mahzibas un preekfchihmes ir teefcham tahdas, kas ar kreetnu un ihtenu dsihwi ir pareisi fa-beedrojamas kohpa — un kad tee preekfcha westi atstahjami raksturi til taijnigi ir usfihmeti, ka laudis it pa teefcham no teem atkahpjahs un turahs tahku, — kad laudis nepeespeesti, paschi tai stahsta kahrtigas un labas dohmas atrohd, kad tee stahsta gala deewifchekigu waldbibu atfihst, kad labi tikumi ka tijibas augli parahdahs un eefchekigu meeru eefch fewis fatur — un kad wifa launumi tur preti zaur beswainigu preeku

truhkumu un eefchekigu nemeeru teel lohti strahpeti. — Stahstu-grahmatahm jamahza sawus lasitajus tizeht, wihleht un zereht.

Tautifkai rakstneezibai wehl kalpo: teifmu- jeb pasafu-grahmatas. Scho grahmatu usdewums ir: lasitaja fantafiju jeb sawwatigu eedohmafchanu mohdinaht un afchinaht. Par peenehmigahm waram noteikt tahdas teikas un pasakas, kas par wezu tautu dsihwi stahsta, laudim mihligas un debefchekigas buhfchanas wed preekfcha un pee teem dsiejklus waj wifjauktatus dsihwes-gabalus preekfcha stahda, bes ka winu kahrtigas dohmas par dabu zaur to tiktu famafitas waj sawauktas. Wehsturigas grahmatas laudis pamahza flaidri un fapratigi, bes leekahm peelifchanahm, par wezeem, widejufcheem un jaunakeem laikeem. Rakstneeka leekalais usdewums fche ir: wehsturigu pateefibu ar kreetnu, dsihwu garu saweenotus un preekfcha stahdinaht.

Bet stary muhsu grahmatahm, it ihpaschi stary muhsu stahstu- un teifmu-grahmatahm, ir ari daschas tahdas, par kuru isnahfchanu laudis mums teefcham janofchelojahs un kuru ahriega ispuhfchofchana to dsenahs panahkt, kas tahm eefchekigi truhkst.

Atmetami ir wifa tee stahsti, kuri tikai lasitaja laiku ween pakawe un tam nelahdu mahzibu nedohd, kuri lasitaja fantafiju jeb sawwatigu eedohmu zaur pahrfsteigtu israhdifchanu fatrihina, kuri nesklairus un nefaprohtamus raksturus ka labas preekfchihmes preekfcha stahda, jeb kuri pat tohs atstahjamus raksturus til tumfchi wed preekfcha, ka laudis gluschi to pretibu faproht un fahk tam pakal dsihtees. Atmetami ir ari tahdi stahsti, kuri bagatibu un pasauligu gohdu ka katra tikuma ihtenu algu israhda, ka ari tahdi, zaur kureem wifadas pasch'taisnibas, atreefchanas, lepnibas, laiflibas, angfprahtibas zc. teel pabalstitas; — un beidsoht ka westigi un nederigi ir wehl tee raksti usflatami, kuri sawas preekfchmetas gan is deenifchekigas dsihwes ir fmechlufchees, bet zaur kureem lasitajs tomehr sawu prahtu newar attihstihk, neds ari to, ka peenahkabs, paplafchinaht.

Heraudas Lihgonis.

Si dabas-walfts.

Dr. Thomas Boston (Amerika) raksta ta: „1867. un 1868. gada muhsu dahrfu- un wifa lapu-kohki bija kahda tahrfu flakas wara, kuri, kaut gan mehginaja tohs wifadi isnihzinaht, gadu pehz gada wairojahs un draudeja muhsu pilsehtas kohku salumus ihfa laika gluschi isnihzinaht. 1868. g. pilsehtas waldbiba isdewa dauds simtu dolarus, lai waretu tahrfu flakli no pilsehtas dahrfu-kohkeem masmaht. Bet tas israhdijahs ne-eefpehjams buht. Nu atwedam swirbutus pilsehta; bet tee isnihka. Mehginajam wehl ohtru reis, un ar to isdewahs. 1869. un 1870. gada atwestee swirbuti bija lihds 70 pahreem wairojufchees. Schoe bija beeschi dahrfâ apmetufchees un dsihwoja tur ari pa seemu, un es ewehroju tuhlin, ka wini nopeetni pa kohkeem knabhaja, wini apehda tahrfu pantinus un kahrurus, kurus mehs bijam par wolti mehginajufchi isnihzinaht. Tas bija patihkami redseht, zil nadfigi swirbuti pa kohku sareem lohshnaja un melleja; ta ka wareja maniht, ka teem fchi bariba bija gahrda. Tikai mas kahruri un pantini, kuri bija swirbuleem ne-aiffneedsamâs kohku plaisas eedehti, atlika, bet winu pehznahkamee tika wafara un nahkamâ rudeni no swirbuleem gluschi nobeigti.

*) Maja grahmatina pah Latweefchu rakstneezibu Latweefchu walodâ mums jaw ir, prohti „Latweefchu rakstneeziba no B. Dikrika.“

Tà 150 swirbuli padarija to, fo wisa Bostones pilšfehda nebija ar leelahm naudas isdohšchanahm paspehjuše. — Pee fchi raksteena japeemin, ka esam daudreis us laukeem redsejufchi, ka swirbulu ligdas teel ispoštitas un tohs rauga sčā un tā isnihzinaht, tapeh; ka tee no-ehdoht daschus auglus. Bet kà sčhis atgadijums Bostone parahda, tad tas labums fo swirbuli dahsōs padara, ir daud; wehrtigals, neta fšahde par augteem, fo tee noehd.

Kahdā torju (semes-malkas) raktuwē, Bruhschōs, efoht kahds eegrimis ohsolu meschs tizis atrafis. Kahdas diwidestmit pehdas dšitumā torju maschine atsitusehs pret ko zeetu. Kad peh; ta rafufchi, tad atradufchi refnu bluki, kahdu 60 pehdas garu. Tuwaki apfkatohht, israhdijees, ka tas efoht no ohsola kohla. Tahlati rohkohht, atradufchi wehl wairaf tahdus ohsola kohlus no daschada refnuma un garuma. Kohki efoht labi isturejufchees, tikai eefšcha teem stipri nomelnojufehs. Ari no zitahm kohlu flakahm efoht kahdi atrasti, bet tee efoht stipri fatruhdejufchi. Lappas Mahrtinfch.

Breesmigs gadijums laimigs notikums.

Schi gada 17. Merz deenā man waijadseja agri pee fawu amata darba steigtees.

Pufs Iwersti aif mescha stuhra aifgahjis, isdširdu nejauku gaudofchanu.

Satruhzees, kahdus fohlus tahlat eedams, ceraudšiju leelu funi man preti nahkam. Tuhlin nopratu, ka funs ir trafs. Tai ahtrumā man daschadas dohmas galwā radahs, labpraht buhtu manās bailēs no zela fahnis behdšis; jo tā warohht, kà peedšihwojufchi laudis teiz, no tahda breefmona isglahbtees. Bet tas dšitais sčhis seemas sneegs man to nelahwa. Deewa sčehlastiba, ka klawas stingru speeki rohkā tureju; tapeh; ar us zihnišchanohs fataišijohs. Mans breefmigs pretineeks sohbus atniedšis jaw pilnā ahtrumā us manim fšrehja. Lai gan baitu pahruemts, tomehr laimigi swehram ar speeki par galwu pirmo smagu siteeni trahpiju, tas pakrita; bet atšchirgdams daudšreis man mehginaja usbrukt. Pustundu baitu un puhliuu fweedrōs to fšidams, tam laimigi galwu fadausiju un preezajohs, ka leelu lelais funs man nedabuja ne drehbēs eekohst. Tas pats funs bij muhsu B. mišchā deenu preekšch tam daschus funus fakohdalajis. Zeen. lasitaji, kas gan ir breefmigaki, ne kà ar traku funi zihnitees. Ko lai dara nejhga wahjisch behrens, jeb weza feewina, kam tahds gadijums eetrappahs?

Ka to apdohmaju, ka fcho paschu funi wairaf zilweki ir traku redsejufchi un naw mehginajufchi noleetaht, tad man manas breefmas atgahdajotees firds nejahs zeen. mišchu un walšts waldbas luhgt, to par derigu eefkatihht, ka laudis us to peeturami, tralus funus us kahdu wihši ween tik eefpehjam, us weetas nogalinaht. Daud; weetas tas ir eewehrohts un isdarihš. Muhsu B. abgabalā ir weenā nedelā trihs traki funi redseti. No weena tahda ir laimigi diwi meitenes isglahbuschahs mahjās eefreedamas. Pahrohbeschu D. walšti weenās mahjās sehčas widū sehns sirgu aifšargadams pats breefmigi no traka funa fakohšis tapis.

Rabi buhtu, ka mahju-ihpafchneeki jeb fainneeki us tam zeetaki raudšitohs, ka tahdi flimodami funi jaw eepreekšch keh-dēs taptu feeti.

Lai gan daschas sahles us traka funa kohduma ir eeweh-

rotas un atrafas derigas, tad tomehr nelaimie ir tahda funa kohdums.

Weens Saffchu semes meschafungs, ar wahrdu Gastell, dara smamu, ka wirsch 50 gadus zilwekem un lohpeem ir palihdsejis ar to, ka wirsch traka funa kohdumā (wainā) ir (mineralische Salzsäure) eepilinajis, zaur ko tahs nahwigas funa feekalas tohpohht isdelbetas; bet waj tad ahtrumā arween tas nelaimigam war pee rohkās buht. Tapat Jaun B. senturis teizahs gruntigi isprohwejis esam, ka nahwigas fšchuhfškas kohdums efoht ar to pee zilwekem un lohpeem dseedejams, ka fšchuhfku nošitohht un budelē eeleekohht, uhdeni usleijohht; tad no tahdas fatrudejuschas fšchuhfškas julas efoht katreis fšchuhfškas kohdums ja-eešlapina; tad peh; masa brihtina nekas wairs zeetejam nekaitohht. Trimdu Mahrtinfch.

Kahds wahrds pahr gehrbšchanohs.

(Skatees № 15.)

Kà jaw katru „weesi,“ tā ari „Mahjas weesi,“ kad tas mani apmekle, neleeku wis nedetahm, kà daschas, us fanemšchanu gaidiht, bet turpreti ilgojohs us wina atnahšchanu. Tā ari № 15 deesgan sinkahrigi, kà jaw feeweefchi mehds buht, prašidama apfkatijohs.

Juhfu raksteenu, zeen. Zuhmalneeze, zauri lasijufe, prašiju pate fewi: „Waj tik zeen. Zuhmalneeze ween, jeb ari ziti „Mahjas weesa“ lasitaji atradufchi manā rakšā usflubinašchanu us netikumu un netiklibu, ko zeen. Zuhmalneeze man grib usstept?“

Waj pateesi tik paschu-austās un kartuna fleitās ween flehpjahs tikumigas firdis; waj tik fihrumōs un laukōs strahdajohht manto tikumus un tiklibu? Waj tur mahtes mahzahs to swehto peenahlumu behrnu nihštās jaunās firdis eedehstihht tahdu dihgli, kas lihds ar teem aug un eefaknojahs un pehdigi paleek par stipru zeta-fspeeki zaur dšihwes zeeteem zelojohht? Waj dohmat, ka esnu gribejufe usspeest linu-pluhzejahm nemahzitam Latweetehm walkahht tarlatana- un krepnescha-kleitās, un laikam ari Straucha kungs nebuhs pahr tahdahm fpreedis un preekšch tahdahm padohmus dewis, jo waj gan tahdahm, kurahm deenu no deenas pa tihromeem faulgohši jalohkabs, laika un lustes buhs awises lasiht un is tahm few padohmus fmeltees?

Tā ari zeen. Zuhmalneeze negribehs usspeest mahzitam Latweetehm gehrbtees weesibās kartunā, kas ari ir zitu tautu ihpafchums, ko Latweefchi agraki nepasina un nebuht naw lehtaki fšchuwami, kà tarlatana- un krepnescha-apehrbi, — abas war daschadi isfchuht. — Bet kad nu tagad muhsu tautai ta brihwiba dohta, zitahm tautahm lihdsi steigtees, un muhsu jaunekti un jaunekles, weena data, us weenadu isglitibas stahwolli ar zitahm tautahm stahw, tad ari Zuhš, zeen. Zuhmalneeze, atkauseet tahdahm neween tarlatana un krepneschā, bet ari sibdā tehrptees, — un kas buhs kreenas jaunekles, tahs apklohps neween fawu faimneežibas usdewumu, bet ari paschuhš, ja ne zitadi tad ar maschines palihdšibu, fawu peeklahjigu apgehrbu, un tahdā glihtumā muhsu jaunekles zitu tauteeschu starpā ceeraugohht ari zeen. Zuhmalneeze lihds ar mani preezafees pahr fawas tautas attihstišchanohs fšhini sinā.

Lauzineeze.

Matšcherneeka kungam.

„Atbilde us „Mahjas weesa“ № 16. Matšcherneek E. wehlahs sinahht, kur efoht ta kara leeklunga Gloada zilts fšhme palikufe,

Ta zilts sīme ir tagad Baulamuišā, un Baulamuišā ir 4 werstes no Jaunpils- pilsmuišas uš Rihgas puši un pee- der Jaunpils bāsnizas pehrminderam, Slihpes un Jaunpils pilsmuišas pahrwalditajam leelamkungam P. v. Stein.

Tur nogahjufchi luhdseet minetu zeen. leelkungu, gan tad winfch Jums to liks parahdiht.

Tad wehl Matfcherneeka l. stahsta no ta afmina, kas pee Jaunpils bāsnizas krohga atrohdašs. Bes ta afmina ir wehl trihs ziti leelaki Jaunpils pilsdahrsā (Grille), kur pagahjufchā 1874. gadā 2. Juni tika ar leelu gresnumu Rihgas kreises mīšiones-šwehtki notureti, — kur bija jaulā deenā pee wezeem pilsmuhreem starp mašu jauku strautinu šapulzejušchees wairaf tā desmit Lutertizibas mahzitaji un wairaf tuhstfofchi klausitaji.

Rā rahdašs, tad M. l. ir til afmina weenu puši ween re- dsejis, jo fawā rakstā stahsta, ka efoht tee Latianu burti S. D. C. 1756., bet ohtrā afmina pušē stahw usfihmehts atkal tā 9½ M. V. R. Schee peeminetee afmini efoht gan ar to zilts- sīhmi agraf bijufchi uš to kapa kalnina (Bogu), no kurenes wini nowešti.

Kristiģs darbs gan ir, kapa weetinu apfohpt, bet ne no- pohstihht. Rahds Jaunpileetis.

Par atgahdaschānu.

Zohs zeen. „Mahjas weefa“ pasteletajus, kas fawu eksem- plari wehl naw aismalfajufchi, ušluhdsu, lai to man peenah- lamu makfu drihsumā atlihdšina, un zeru, ka katris steigsees fawu peenahlumu ispildihht, eewehrodams, ka man neween darbs un papihris naudu makfa, bet ari pastes-nauda eepreelfchu bija ja-eemakfa.

Šchē klahht wehl peeminu, ka daschi wehl naw fawus ef- femplarus no pehrna, aispehrna u. l. pr. gada aismalfajufchi.

Zohs nu it ihpafchi usajinaju, lai fawu paradu drihs atlihd- dšina, un zeru, ka manu luhgščānu katris gohda wihrs is- pildihhs. Ernst Plates.

Stann wirkne.

III.

Manai mihtakai.

Mihla meitin', firds-pukite,
M, tā es tew mihleju!
Mihlibā tew aplampju
Mana fkaista seltenite!

Debese, seme, zilweziba
Tuhstfofchtahht man mihtaka,
Kad tu manim tuwumā,
Mana daila lihgwina.

Sa!, deht kam tu man til mihta?
Waj deht tawa dalkuma?
Seb deht waiga fkaistuma?

„Meitin', tawa frefnin' dšila
Dar', lai gan it nabagu,
Tew man af! til mihtigu.“

Reinhold Kalning.

Veeki mati.

Nesēn Londone dakteris Ebschwerts ir peerahdijis, tā leeku matu jeb šchinonu nefaschana, kad wina wairaf gadus no- teel, pataifa pliku galwu. Schinons atradahs lohiti masini šwehrini „gregarines“, kas til apafsch wairuma glahses jeb mi- kroskopa redsami, nereti milijoneem uš weena pascha schinona atrohdašs, aisteel drihs ari dšihwus matus, nowell wineem wifu spēhtu, tā ka teem wajaga iskrift. J. Jakobsons.

Lihof 8. Mat pee Rihgas atnastufchi 611 fugi un aigahjufchi 152 fugi.

Atbilbedams redaktehrs Ernst Plates.

Preekfch Tufuma un apgabala.

Ta tai 7. Februari 1874 g. Wisaugstaki apstipri- nata Tufuma krahščanas- un aisdohščanas- lahde, lura fawas fehdeščanas katru treshdeen no pulstien 4 lihof 6 pehz pušdeenas eefsch Tufuma magistrates notura, isohd naudu uš kihlahm, wel- felehm u. l. pr., pret masahm procentehm un nem naudu glabafchānā pret 5 procentehm.

Tufumā, tai 23. Aprili 1875. 2

Direktorijums.

Weena mahja ar stali, wahgufi, klehti, muhra-pagrabu un ehrebezi un 3 puhra- weetas seme ir pohrdohdama Seep- neel-falnā uš Bauskas leel-zeļa M 27, preti Bulišcham, 5 werstes no Rihgas. Japeeteizahs turpat pee Andr. Birsgall. 1

Anas-muišchā (Rihgas kreise, Mi- taures bāsnizas draudse) tās schini 1875. g. mahjas pahrdohdas un pirzeji jaw war no 5. Juni fch. g. pee fchejeenes mui- šchās walohščanas deht pahrdohščanas nolihgščānu finafchānahm peeteittees.

Anas-muišchā, tai 26. April 1875. 2

C. Sallihht, muišchās polizeja.

Damfmafchines pahrdohščāna.

Deht leelalas fabriku eertiteščanas teel weena lohiti mas druhketa, labi ušjureta un tagad eefsch darba buhdama damfmafchine no 6 firtu spēhtu leela, eefsch Waltenbergu milas-fahstumas, Mas-Salajas draud- se pahrdohda. 3

Sludinaschāns.

Weena weza eetafita

Dahrsneeka-weeta

Rihgas tuwumā ar treibufhi, pukū- un auglu-dahrs- seem teel uš 5-6 gadeem uš renti isdohda jaur Hugo J. Kaul, Rihgā, leelā Smilfchu-eelā M 36.

Jainu suhtijumu uhdens-tihru petroleumu da- buja un pahrdohd.

Brahli Romarin.

pee rahtufcha.

Pehterburgas

turpu- un sahbafo-magašihne

peebahwa fawu bagatu krahjumu prenil- un ahdas- sahbafo preelfch dahmahm, kā ari tungu-sahbafo uš wifadas sortes gamafchās un galofchās.

J. A. Steganow, zitr. P. J. Welikanow, Behweru-eelā M 3.

Bohdes-weeta

lihof ar dšihwojamu rubmi, tur no 1. Juli f. g. war jaw anbeli atwehri, teel isihreta lahdam laufmanam. Weeta preekfch tam ir deriga un atrohdašs Balkā, Rihgas- un Pehterburgas pastes-zeļa malā, pee Wal- kas ahra krohgeem. Tuwakas fīnas un nolihgščānu dabu finahht turpat pee tahs mahjas ihpafschneeka, dšihlermeistera C. Kiffau tunga. 1

Kohka-darwa

ir pahrdohdama 40 lap. par pohdu Annas-muišchā, pee Saflauta.

Leeli un masi dšihwocki ir isihrejami Masfawas Uhr-Rihgā, Keepneeku- un Kafu-celu fubri M 52.

Ihsti labas, fīschas

filles

peebahwa lehti

Jaegermann un dehts, materialu, pehrwu, fahls- un filku-pahrdohstawa pee Kapfīnas eebraufschānas-weetas.

Labako, tihritu, uhdens-fkaidru

petroleumu

pahrdohd lehti muzahm

Georg Chalheim,

Serkowius mahjā, aij rahtufcha.

Wifu labalohs 1874. gada

Baireefchu apirus,

tā ari ihsti labas agrato gadu Baireefchu apirus, par 6 rubl. par pudri un dahrgal, peebahwa 2

M. Tifchheim,

tantoris Pils-eelā M 18.

Seepu-fahles

irj mafās bakās un ari muzās lehti dabujamas pee

Wilmm Wetterich,

pee Pehtera bāsnizas. 1

Tai 21. Mai 1875. g. tils no Kligenes wafste magafines

uf afjionu pahrdohiti:

83 tšh. 41 grz. rubsu un 189 tšh. 21 grz. wafara-
jas labibas.

Kligen muifšhā, 7. Mai 1875.

Rihg. Latw. labdr. beedr.

islohšehana

teel atilitta uf 25. Maju šh. g. tadeht, la ta pehz agratas fludinafšanas, kopā fakriht ar kreewu labdr. beedribas islohšehana. Šā tad jaw debefs br. deena tils Rihgas Latw. beedribas šahle islohšejamas leetas isstahbitas, kuru starpā ari buhs paščas dahwanas no muhfū wifū šehliiga augsta Keifera nama. 2

Komiteja.

Sina.

Dohbeles semkohpibas beedriba tai 29tā, 30tā un 31mā Augustā šh. g. lohpu israhdišchana turehs Dohbeles wezā pili. Šas lahdus lohpus tai pašā gribetu israhdiht, teem japeeteizahs lihš 1mo August Dohbeles apteeki pee Brenner kunga, pee ta klastas sinas illatā břihti mar dabuht. 3.

Dohbeles semkohpibas-beedribas preefšneeki.

Behri, turi šehjeenes ftohtas apmelle, atrohd kofiti un dšhwolli Pehterburgas Ahr-Rihgā, Dstrenawu-eelā № 3.

Weena kreetna behru-šewu un weena jaunelle no 15—17 gadeem war pekteiktes Parla-eelā № 5, Semenowa mahjā, apafšā, pa labo rohru.

Weena mahja ar 7 puhra-weetas semes ir pahrdohdama winuf Daugawas pahri par wezo Rehger-plazi № 111, pee flauwera 3
Janfohna.

Trihs mafas mahjas ar dahrsu

ir pahrdohdamas Ahgeles-kalnā, Marijas-eelā № 4.

Uguns-fprizes

is ta no kehnina apstiprinata ugunsfprizu-fabrika no

G. A. Janck Leipzigā,

kuras uf šehjeenas semkohpibas isstahdi 1871mā gadā par jawu kreetnu strahdibu dabuja gohda-me-
dalu, tā: diwritenu Parihses wahga-fprizes pehz jaunahs konstruktijas, preefš pilssehtu drau-
dšehm un šawwaligahm uguns-šehjeju beedribahm lohti derigas; tad buka jeb tā nofantas kreewu
semneelu-fprizes, nefamas- un kerās-fprizes, kibbelu- un ar rohkus peefšamas-fprizes,
preefš lautu draudšehm, dšelszela stanzišahm, muifšhu waldbahm un fabrika-eerittetehm lohti prakti-
škas, tapat wifadas dahrsa- un puķu-fprizes, tā ari fewiškās dakas preefš uhdens-škunšs eetai-
šchanas mahjās, preefš eelu aplaifšchanas un etipašhu masgafšanas, dabuja jawu subijumu un
peedahwa ta tehraudu-prezu un šchawjantu rihru magafšme no

Johannes Mitschke,

Kungu-eelā, Rihgā.

Lohses

uf 4. lotereju, Maslawas labdarifšanas beedribat par labu, kuru wilfšchana buhs ihfakā laikā, pahrdohd

D. P. Leontjew,

naudas-miifšchanas bohde,

Celšh-Rihgas Rakru-eelā № 22, Anspacha mahjā.

Pawifam 1000 wineštu par 55,000 rubl., no ku-

reem 1 wineštis 25,000 rubl., 1 wineštis 1000 rubl.,

2 winešti katris 500 rubl., 5 winešti katris 250 rubl. leeli.

Weena jauna drofšha

ir lehti pahrdohdama Maslawas Ahr-Rihgā Roma-
now-eelā № 18b pee taleja

Kleinberg.

Eschetras baltas aitas paklihdufšas ir Rumpas-
muifšas. Gohdigs atradejs dabu 2 rubli pateizibas
algas, Rumpas-muifšā.

Weena jauna mahja ar diwahm grun-
tehm ir pahrdohdama Dinaminde.
Klastatas sinas Ahr-Rihgas Kalej-eelā
№ 53, Schulz kunga bohde. 2

Pahrdohdams.

Riteru-eelā № 64 ir diwi fuhrmanu-kalesčas pahrdoh-
damas un firgu-stalis preefš 8 firgeem isihrejams. 2

A. Ch. Chiesā

wifū wezaka Anglu magafine

Rihgā,

peedahwa ihstas Auftreeschu-semes iskaptes ar un bef
selta raksteem, leelā iswehlejumā dimanta iskapšhu
galodinas un smirgelu-istapšhu-bruzeklus. 3

Weena smeilde ir isrentejama
Rumpa-muif-
šhā uf Lubahnes leel-zeta 9 werstes no Rihgas. 3

Sina preefš Widsemes un Kursemes.

J. Redlich

gruntigā un wifū-wezaka

Englischu

magafihnā

šhinti gadā, tapat tā preefšlailā teel pahrdohitas til ween tahs ihštenahs Steier-
markas jeb Chstreichu keifera semes iskaptes, no ta wifū-šihštaka ka-
tama tehrauda, taišnās un lihšas, garas un ihšas, — tā ari tahs patent-iskaptes
ar selta wahrdeem, no kaufeta tehrauda, kuras pee šahles til waren lipigas tā
puznāšis pee bahrsdas. Atridsan tahs garahs Bruhschu labibas: un tahs
ihšas stipras atwasu: jeb zinu iskaptes, Itališas semes iskapšhu galodinas,
Strahšuntes iskapšhu alminainee un binstein almina bruzekli jeb strihki un luhdsu
wehrā likt la manas iskaptes un tee Strahšuntes iskapšhu alminainee un binstein-
almina iskapšhu bruzekli jeb strihki, eefš tahs leelas Maslawas israhdišchanas 1863, Rihgas semkohpibas israhdi-
šchana 1871 un Wihnes (Wien) wifšpafaulēs israhdišchana 1873 gadā, ar tahm šehit blakam redšamahm gohda-
šihmehm pufškotas kluwa; tā arišsan teel wehl pahrdohiti ahmurini un laktinas preefš iskapšhu kapinaschanas,
grahwju-šchipeles, firgu- un gohwu-kehdes, dšelsu-pinekli un daubš zitadas leetas preefš mahju walbišchanas un
semes uskohpšanas.

No žensures atwehšhte. Rihgā, 9. Mai 1875.

Driekšis un dabujams pee bilšhu- un grahmatu-driketaja Ernst Plates, Rihgā, pee Pehtera kafuizās.

No polizejas atwehšhte.

Beentula kays weentula falâ.

„Nebehdi jel un peeder' man';
Pee manas truhis tew' dujas gan'!“

14ta gadusimtena widâ Anglijâ dšihwoja jauns wihrs, Robinšch Amakins wahrda. Lai gan ne pee angstas kahrtas peedereja, tad tomehr eedrohschinajahs sawas azis pazelt uš angstakas kahrtas jaunfundsi. Lai gan flaidri paredseja, ka sawu mehrki bes leeleem kawekleem un bes gauschahm zihnišchanahm muhscham newareschoht panahkt, tad tomehr apnehmahs, drohschširdigâ prahtâ sawam mehrkim pakal dšihtees. Sirdei puštoht winšch jaunellei tuwojahs, bet drihs no winas azim atšklartha, ka tai širds uš winu nesotees. Beesal' wini nu fatikahs un drohschal' un mihligal' parumajahs, kamehr beidsoht Robinšch no sawas širfninas mutes fanehma to preeka sinu, ka ari šchi winu karsti mihlejoht. Tomehr širds nereti gauschi pušcham jahpeja, redsoht un peedšihwoht, kâ ziti jaunekti no angstakas kahrtas un no leelakas bagatibas pehz meitinas prezeja.

Ilgaku laiku Harietes — tã meitinai bija wahrda — wezakeem nebija ne jausmas par to, ka jaunelle fateelotees wafarâs dahrsâ ar Robinu. Weidsoht noslehpums spruka lautâ. Wezaki sawu meitu ne par to negribeja doht semakas kahrtas wihram un tai bahrgi peekohdinaja, lai muhscham uš to nedohmajohht, Robinam par seewu palikt. Wini meitai zeeschi ašleedsa, kautkur un kautkad ar jaunelli fatiktees un meitu ar šklubinašchanu šklubinaja, lai eijohht pee zita wihra, kas jau ilgaku laiku wolti publejahs, šcho seltasiwintinu šakert sawâ mihlestibas tišklâ. Lai gan Hariete gauschi raudaja un luhšfa, tad tomehr wezaki nelikahs wis peeluhgtees, bet turpreti nolika to deenu, kurâ mahzitajs nabaga jehrinu buhschoht falaulaht ar eemhdeto bruhrganu. Tomehr Robinam daschureis, lai gan reti, šdewahs ar sawu lihgowinu fatiktees, bes ka wezaki to buhtu warejušchi ašklaweht. Wezaki atšklartha, no kuras akas Hariete sawu pretiturfeschanašs špehku šmehla. Wini luhšfa un panahza no šehnina pawehli, ka Robinu buhschoht eeslohdšiht zeetumâ un ka winam tur buhschoht palikt, lihds kamehr Harietes kahšas buhschoht noswinetas.

Tã ari notika. Tas pahris tika falaulahts, lai gan Hariete preti turejahs un abi tublit pehz beigtahm kahšahm ašreisoja uš Bristolu, kur tas wihrs dšihwoja. Nu kâ likahs neweenam no Robinâ wairs nebij jabihstahs. Wezaki gawileja. Robinu no zeetuma išlaida ahra. Kad Robinšch dširdeja, kas bija notizis, kamehr winam zeetumâ bij jasehšch, tad širds tam pahrepluhda ar mihlestibas un atreebšchanas dohmahm. Winšch apnehmahs, wifai pafaullei špihtehht un no sawas lihgowinas ne-aštahtees, bet to sawâ warâ dabuht. Kahdi draugi apšohlija, Robinam pee šchahs apnemšchanahs išdarischanas palihdseht. Weens no šcheem draugeem pahrghebrahs par šulaini un zeloja uš Bristolu. Tã winam šdewahs weetu dabuht tani mahjâ, kur Hariete dšihwoja ar sawu laulatu draugu. Sawâ šulaina amatâ ta winam nebija gruhtha leeta, Harietei sinu doht par to, ko Robinšch gribeja išdariht, prohti Harieti wihram laupiht un šewim lihds ašwest.

Tas ir weens muhschigis likums: Kahda ta tiziba, tahdi tee augli. Hariete tizibas pehz bija needra, ko kahrdinašchanas wehšch šchurp un turp mehtaja. Nošchelojama seewa tadeht labpraht klaufija kahrdinataja balſei un par to nebehdaja, to

šohlišchanu pahrakahpt, ko ta pee altara wihram bija šohlijusi. Tãpat ari wina nebehdaja par tahm breefmahm, kuras ta eegahšahs un par tahm behdahm, ko wina zaur sawu behgšchanu padarija tehnam un mahtei. Tehnam un mahtei un ari bij jabauda tee augli no winu netaišnas, negudras un grehzigas speešchanas. Šo tehnam un mahtei muhscham naw brihw meitai wihru ušspeest ar waru.

Hariete, no karstas mihlestibas tã kâ apštulbota, wifu zitu ašmiršja. Weens mehrkis ween tai kâ šwaigsne preešch azim špihdeja: Robinam peedercht. Tã tad wina pate wifu šataišja uš behgšchanu. —

Robinšch sinams waren lohti preezajahs un gawileja, ka Hariete bija gatawa, lihds ar winu ašbeht. Winšch ihreja masu kugi Bristolas ohštâ un wifu šagatawoja uš ašbehtgšchanu. Kad tahdâ wihsē wifs uš behgšchanu kreetni bija šataišhts, tad Hariete ašgahja no mahjas, šazidama, ka drušku griboht pafereht. Netahlu no pilsehtas tai ušbruka wihti ar melni perweteem waigeem un to weda uš ohštu. Tã winu eezehla lainwâ un ašbrauza uš Robinâ kugi. Tã ko Hariete atradahs kugē, tad matrohschi zilaja enfurus un išdewigs wehšch kugi ašdsina juhra. —

Tã bija Robinâ nodohma, sawu lihgowinu ašwest uš Franzju. (Franzija, kâ lasitaji šin, naw nezil tahlu no Anglijas.) Bet deemschehl nakti išzehlahs breefmiga auka un matrohschi ari sawu amatu labi nemahzeja. Kad reisneeki ohtrâ rihtâ ilgodamees škatijahs pehz Franzijas krašteem, tad it nekahds semes šubritis winu azim neparahdijahs. Wini atšklartha, ka auka un witni tohs tahlu, tahlu ašdsinušchi no Anglijas un Franzijas krašteem pašchâ leelâ juhrâ eeschâ. —

Drihspadšmit deenas un naktis no weetas wilni un auka dsina un mehtaja neschehligi nabaga kugi. Reisneeki behdâs un bailēs ween dšihwoja, bihdamees, ka juhras dibins wineem buhschoht par kapu. Turklaht ari ehdamajs šahka truhzin. Šo wini mas ween baribas bij šagahdajušchi, drohschi zeredami, ka ihšâ laikâ Franzijas kraštus buhschoht šafneegt. Saw nabagi reisneeki sawu zeribu pameta un šahka išfamiseetes, kad peepeschi tšchetrapadšmitâ deenâ no rihta seme parahdijahs winu kahrtigahm azim. Bet tee kohki, ko wini redseja, ka ari tee putni, kas no semes atškrehja uš kugi, teem bija pawišam šwešchadi. Ka wini itin tahlu no tehwijas efoht, to wifl flaidri nomanija. —

Robinšch ar kahdeem beedreem eekahpa lainwâ un pee malas peebrauzis un iškaphis, apškatija un išmekleja to semi. Šo wini išmeklejoht atrada, tas wineem dereja par leelu eepreezinajchanu. Tã netruhka ne dšerama uhdens, ne šmekigo kohka auglu, ne wifadu lohpinu. No zilwekeem ween nebija ne jausmas. Ar šcho sinu wini šteidsahs atpakal pee beedreem un wifl kohpâ nu ašbrauza uš šalu. Tã ween kahdi matrohschi palika atpakal kuges apšfargajchanas pehz. Wifl wini atrada, ka sinas deweji nebij wis melojušchi. Wifl ta puše, žil tahlu ween wini wareja redseht, wineem išlikahs šlaista un augliga. Geleijas un kalni mainijahs un škaištu kohku netruhka. —

Muhsu reisneeki eetaišja sawu lehgeri netahlu no tahs weetas, kur wini pee malas bija laidušchi, weenâ puškotâ lihdsenumâ, kur šlaista ūwite burbuledama zauri tezeja. Kamehr ziti no muhju reisneekem buhdinas uštaišja no kohku šareem.

tamehr ziti mekleja pehz baribas. Wini atpakat greefahs ar til dandf kofku angleem un noschautem swehreem, ka ari bagatigi wareja apgahdaht fawus beedrus, kurus kuge bija atstahjuschi. Trihs deenas pagahja tahda deesgan patihfama wihsé. Treschai deenai eijoht un zeturtai nahfoht iszehlahs breefmiga auka un fewim aifrahwa lihds to kugi, ar kuru wini bij zerejuschi aifbraukt us Franziju jeb us Portugalu. Al tawas leelas behdas un bailes, kas nu iszehlahs muhsu nabagu reisneeku starpá! Al tawas breefmigas waimanas un gauschas schehlofchanas, kas nu bij dsirdamas! Par wiseem wairaf noschelojama bij Hariete. Suhras un auktas breefmas winas weseleibu jaw stipri bij apfahdejuschas. Kad fala atnahza, tad winas rohschu waidfimi bija balti un winas spihdoschas aztinas tumfchas. Nabaga Hariete bij gluschi nespehzigá un gauschi wahja. Kad to behdusiu dabuja, ka auka kugi aisdinufe un ka wineem nu wairs nekahdas zeribas ne-atleekotees, jeb kad no weentula falas atpessiteem tift, tad tai ir beidsams spehks suda. La nomira pehz kahdam deenahm. Robinsch tai kapu raka sem kahda skaisfa kohla netahlu no winu buhdinahm. —

Gan beedri Robinu zil spehdami eepreezinaja. Bet winsch nelifahs wis eepreezinatees. Ari wina weseleiba bija stipri apfahdeta. Jan pehz 5 deenahm beedri winu guldinaja semes flehpi, Harietei lihdsas. Dsihwojoht abeju sirdis bija fawee-notas. Nu'ari mirfoht winu meefas netifa schirtas. Alminakalna gabals un kohla krusis eesihmeja to weetu, kur abi duseja. —

Lai gan fala Robina beedreem wisu pajneedja, kas teem pee meefas ufturefchanas wajadseja, tad tomehr wini karsti ilgojajs, scho weentula weetu atfahht, kur til gauschas behdas bija peedfihwojuschi. Kuge deemschehl bij aisdifhta un laiwa ween wineem bija. Pats wifdrohshafais kugineeks bihfees, ar laiwu zaur leelo juhru braukt. Un tomehr wini eedrohshinajajs pee tahda milfu darba kertees.

Kad laiwu bija fataisijuschu un ar ehdamajeem apgahdajuschu, tad wini dewahs zelá, us Deewu zeredami, ka tas winus wedifchoht zaur juhras wilneem zauri us zeetu semi. Behjisch laiwu aisdifina pret Marokas krassteem, un te wini eekrita juhras-laupitaju nagos un ka wehrgi Marokas semé tila pahredohti. Te wiseem par leelu brihnumu wini fatika fawus wezus beedrus, kas kuge bija tani nakti, kad auka kugi aisdifina. Lastaji laifam naw aismirfuschu, kahdas behdas starp muhsu reisneekem iszehlahs, kas fala bij apmetuschees, kad lihds ar kugi wisa zeriba te bij sudufe. Behjisch ari winus pee scheem juhras-laupitaju krassteem bija atdfinis. Kuge pee flintim fadragata gabalu gabalos bij fashfihdufe. Semes eedfihwotaji tohs gan bija glahbuschi no juhras breefmahm, bet ari pahrdewuschu par wehrgeem. Muhsu jaumatnahfuschu reisneeki beedreem deesgan newareja stahstihht par falas skaisfumu, brangumu un auglibu. Ari ziti sweschu wehrgi schohs stahstus klaufija ar kahrigahm aufim un tohs prahta patureja. Kad jauni wehrgi peenahza flahht, tad ari winus ar scho falas-stahstu pameeloja. Tahda wihsé ari weens Spaneeschu kuges-kapteinis, Moralis wahrda, ko juhras-laupitaji bija fawangojuschu, siuu par falu dabuja. Ufmanigi winsch klauhija us katreu wahrdinu, ko winam par scho falu stahstija un to muhscham ne-aismirfa. —

Wehlah weens Spaneeschu prinzis ispirka leelu pulku Marokaneeschu wehrgu. Ari Moralis atradahs winu starpá. Ar Spaneeschu kugi winam bij jabrauz us tehwisfchu.

Ap scho laiku starp Spanijas un Portugalas kehneem iszehlahs karfch. Kur tilween abeju tantu kuges fatikahs, tur iszehlahs flaktinusch. La kuge, ar kuru Moralis brauzá us Spaniju, faduhrahs ar Portugaleeschu kugi un eenaidneeku kuges kapteinis, Zarkis wahrda, panehma Spaneeschu kugi. Zarkis atlaida us brihwahm kahjahm wisus ispirktus wehrgus, ko Spaneeschu kuge bija usgahjis. Morali weenu paschu winsch ne-atlaida, tapehz ka scho kapteina gudribu un manibu augsti zeenija un labpraht gribeja, lai Moralis eestahjotees Portugalas kehniina deenesta. Moralis ari bes kaweschanahs eedewahs Portugaleeschu deenesta un fawu preefchneeku Zarkituhlit usflubinaja, to brihnischkigo falu, par ko Maroká wehrohsiba dsihwojoht bija dsirdejis, usmelleht un fawam kehniinam panemt par ihpafchumu. Portugalas kehniina Zahna I. dehls Enrikis kahrigi usnehma Morala un Zarka padohmu. Wifs nu tila fataisihts us reisojumu. Kehnisch pats schai leetai bija preti. Us dehla luhgshanu winsch to tomehr palahwa. Zarkis un Moralis taisijajs zelá. Wini ari teefcham semi usgahja tani pusé, kura Moralam bija eesihmeta tikusi no teem falas stahstijateem. Moralis pats ar laiwu peebrauzá pee malas un islahpis to semi apfkatija un ismelleja. Un redsi, al tawu brihnumu! Schi bija ta pate fala, kura jenaf Robinsch ar fawu Harietei un ar faweem beedreem bija apmetuschees. Winsch usgahja tahs buhdinas, lai gan sinams bija fakrituschas. Winsch ari usgahja kapu, kuru wirfraksts eesihmeja ka Robina un Harietes dufas weetu. —

Kehniina wahrda wini panehma to falu ka Portugalas krohna ihpafchumu. Zilweku nekahdu fala-ne-atradahs. Zarkis un Moralis atpakat greefahs un kehniinam siuu dewa par to falu, ko bija usgahjuschi. Kehnisch par scho siuu preezajajs un pawehleja, lai to falu deht winas daudseem un skaissteem mescheem nosauzoht: „Madehra.“

Wehlah Portugaleeschu kolonisti te apmetahs us dsihwi un zaur meschu nolihshanu falas auglibu wairoja. Bet tani weeta, kur Robinsch Amalins ar fawu Harietei bija apmetees, tagad pazelajs pilsehtina, ko pirmam falas usgahjeem par gohdu nosaufuschu par „Makito.“ —

Ufchil-Keribs.

(Turki stahstis.)

Wezds laikos Tislijas pilsehta dsihwoja weens bagats Turks. (Maks*) to bij apfwehtijis ar seltu un zitahm mantahm, bet ta wijudahrgaka tam bija wina weeniga meitina Magul-Megera. Gan kohshas ir debesis swaignes, bet kas gan tahs ir pret debes-kehneeni fauli; tapat ari Magul-Megera bija ta daitaka par wijahm Tislijas jauneklehm. Tad pat Tislijas pilsehta dsihwoja ari weens nabags, Ufchil-Keribs. Lai gan tas nebij bagats ar laizigahm mantahm, bet tadeht Maks to bij bagatigi apdahwinajis ar gara dahwanahm (tas ir winsch fazereja jaukas dseefmas). Us kohklehm spehledams, Ufchil-Keribs staigaja pa kahfahm bagatus preezinadams zaur fawahm jaukahn dseefmahm, kuras tas apdseedaja warenaus tehwasemes aistahwetajus. Kahdas kahsas, kuras winsch bij atnahjis fawas jaukas dseefmas skandinahht, Ufchil-Keribs eeraudfijis Magul-Megeru, un lohti eefsch tahs eemihlejajs; ari Magul-Megera parahdija tam preti fawu mihlestibu. Wineem bija mas zeribas faweenotees, tadeht ka Ufchil-Keribs bija na-

*) „Maks,“ ta Turki fawu Deewu fawj.

bagas, bet Magul-Megera bagata. No ta laika behdigs faigaja Afchil-Keribs, fawas dseefmas dseedadams. Reis winſch peekufis apſchdachs ſem weena wihnohgu zera un tur aiſmiga. Tai brihdi tam garam gahja Magul-Megera ar fawahm jaunibas draudſenehm, weena no tahm Afchil-Keribu eeraudſijufi gulam, zitahm pakala palikuſe, peegahja pee ta un uſdſeedaja:

„Kam tu guli ſem zerina?
Reſf fur tawa lihgwina!“

Afchil-Keribs iſdſirdis ſcho dſeefminu — iſtruhlahs, bet dſeedataja la tſchakls taurinſch prohjam aiſlihdvoja. Magul-Megera, kura bij tahs dſeefminu dſirdejuſe, ſahla ſawu draudſeni raht. „Ja tu ſinatu, ko es preeſch tawa Afchil-Keriba dſeedaju, tad tu man pateiktos.“ tai draudſene atbildeja. „Ak wed, wed mani pee wina,“ ſazija Magul-Megera. Magul-Megera greeſahs atpakal un ſteidsahs pee ſawa mihtaka; eeraudſijufe ta baltu waigu, wina iſtruhlahs, un tad pee ta peegahjuſe, luhkoja winu eepreezinah. Ar mihtigeem wahrdeem ta ſahla runah: „jaunelli, par ko tu eſi ta noſlumis!“ Afchil-Keribs, eeraudſijis few pretim ſtahwoht ſawu mihtako, tai iſteiza ſawas behdas: „es tewi ſirſnigi mihtaju, Magul-Megera, bet tu newari buht mana nekahda wiſſe, jo tu eſi bagata, bet es nabags.“ Magul-Megera tam atteiza: „luhds manu tehwi, lai winſch palauj mums ſaweenotees, jo es zereju, ka winſch ari to palaus, un turklaht bagatigi muhs apdahwinahs ar ſawu ſeltu un ſudrabu.“ „Labi,“ Afchil-Keribs atbildeja, „laigan ari taws tehws preeſch tewis warbuht neko neſchehlohs, bet waj tu pate, mihtla Magul-Megera, pehzal man nepahrmeſtu, ka es nabags, eſmu zaur tewi bagats palizis? Ne mihtla, es pats apnemohs ſawa ſirdi bagats kluht. Es eeſchu ſeptinus gadus pa paſauli ſawas jaukaſahs dſeefmas ſkandinah, ka es bagats taptu, lai ari atraſtu ſawu nahwi tulfneſchu klaijumos, jo es tad ſinaſchu, ka es preeſch tewis mirſtu, mana mihtaka; bet ja pehz ſeptini gadeem es atpakal negreeſichohs, tad wairs mani negaidi. Waj buhſi ar meeru?“ Magul-Megera ar afaru pilnahm azim aplampa Afchil-Keribu, un pacluſi tam teiza: „mans mihtais Afchil, es apnemohs tewi gaidiht ſeptinus gadus, bet ja tu par ſcho laiku nepahrnahſi mahja, tad man japaleek par Kurſchud-Bela ſeewu, jo winſch ſen jaw pehz mani melle pee mana tehwa. Behz tam Afchil-Keribs aiſgahja atpakal pee ſawas mahtes un praſija no tahs ſwehtibu, lai ſchis waroht eet pa paſauli zehoht. Mahte winu ſwehtija un atwehleja to Maha rohlās. Dabujis mahtes ſwehtibu un noſtuhpſtijis ſawu maſo mahſinu, Afchil-Keribs no Iſliſas pilsſehtas dewahs zela. Beenahzis pee kahdas upes, winſch apſtahjahs un dohmaja, la waretu par to pahreet. Uſreis winſch eeraudſija jahnneku no pakatas jahjoht, un winā labi eeſtatijees tuhdat paſina, ka tas bij Kurſchud-Beks. „Deews palihds zeineek,“ peejahjis ſazija winam Kurſchud-Beks, „mehs laikam weena zela beedri. Gruhti palika Afchilam ap ſirdi eeraugohht tahdu zeta beedri.“ Pee upes apſtahjees winſch ſazija uſ Afchil-Keribu: „tu draugs, peldi pa preeſchu pahri, es tew pakal.“ Afchil noſweeda ſawas drehbes un ſahla peldeht. Brangu gabalu no kraſta aiſpeldejis, winſch atſtatijahs atpakal, — ak nelaimē! — Kurſchud-Beks panehmis wina mehteli dewahs atpakal aulafſchahm ween uſ Iſliſas pilsſehtu, ka ſmilts ween puteja tam ſem ſirga kahjam. Iſliſas pilsſehtā eejahjis winſch tuhliſt neſa Afchil-Keriba wiroswahrlus pee wina mahtes. „Taws dehls noſlihta upē, reds fur wina ſwahrlu;“ tā Kurſchud-Beks me-

loja pree Afchil-Keriba mahiti. Wezichte iſdſirduſe tahdu behdigu wehſti par ſawu dehtu, lohti pahrbijahs, un ſemē pakrituſe gauſchi raudaja, pahr winas bahleem waigeem aſaras riteja-uſ dehta ſwahrlu; pehz tam panehmufe dehta drehbes, wina neſa tahs pee ſawas wedeklas, Magul-Megeras. „Ja tew patihl, tad tu wari pahrlahpt ſawu ſwehreffchannu, jo mans dehls ir noſlihzis un wina mehteli man Kurſchud-Beks atneſa, ta ſazija noſchehlodama ſawu dehtu Afchil-Keriba mahite. Magul-Megera paſmejhahs un ſazija: „tee ir meli, Kurſchud-Beks to ir iſdohmajis. Neweenam es ne-atdohſchu ſawas rohlās agral, kamehr ſeptini gadi nebuhs pagahjuſchi.“ Behz tam wina panehma ſawu kohlliti, un ſahla ſkandinahht Afchil-Keriba mihtlo dſeefmu.

Nabags zelineeks Afchil-Keribs atnahza weenā ſemneeku mahjinā; gohdigi, bet nabagee ſemneeki apgehrba winu un pamee-loja to, ar to paſchu maſumu, kas teem pee rohlās bij; par to winſch teem lohti pateikdams ſkandinaja ſawas jaukaſ dſeefmas. It kura ſemneeku buhdinā to tapat mihtigi uſnehma. Wiſpehdigi winſch atnahza leela Kalepas pilsſehtā. Winſch wiſ papreeſchu eegahja trakteeri, un tur druſku atſpirdſina-jees un pa-ehdis luhdſa, lai ſcham dohdohht kohles; kohles panehmis winſch dikti ſmukli ſahla ſawas dſeefminas ſkandinahht.

Tai laika dſihwoja Kalipas pilsſehtā weens bagats Turku waldineeks, kurſch bij leels dſeefmu mihtotajs. Pee ta bija nahluſchi dauds dſeedataji, bet neweens winam nepatika. Winſch dabujis ſinah, ka ſcha pilsſehtā peemitohht weens leels dſeedatajs, tuhliht ſawus kalpus ſuhſija, lai pee ſcha to atwe-dohht. Kalpi ilgu laiku melleja Afchil-Keribu, bet newareja to atraſt. Tā melledami, wini reis iſdſirdeja dſeedataja balſi, kas bija lihdsiga engela balſei, tuhliht tee nomanija, ka tas pats efoht, ko tee mellejoht. Tee ari dewahs uſ tureeni, no kureenas ta balſs atſkaneja. Atnahluſchi, wini bahrgi uſſauza Afchil-Keribam: „atnahz tuhliht pee muhſu waldineeka, ja tew tawa dſihwiba ir mihtla.“

Afchil-Keribs teem atbildeja: „Es eſmu no leelas Iſliſas pilsſehtas brihws eedſihwotajs, un tadehl es waru dariht la patihl, tas ir, waru eet, waru ari ne-eet, un dſeedu tad man patihl, neweens man newar pawehleht. Bet waldineeka kalpi, neko par to nebehdadami, winu ſakehra un ar waru aiſweda to pee ſawa waldineeka. „Dſeed,“ bahrgi uſleedſa waldineeks. Tē waldineeks uſreis iſdſirdeja dſeefmu, kas wina ſirdi aiſgrahba, un ta winam iſlikahs la engela dſeefma. Tai dſeefmā Afchil-Keribs uſteiza ſawu mihtlo Magul-Megeru par to wiſuſmukako par Iſliſas jaunellehm. Turku waldineekam lohti patika Afchil-Keriba dſeefmas, kuras winſch dſeedaja, lika tam ſawā pili dſihwoht, un apgehrba winu ſmukās ar dahrgeem almineem iſgrefnotās drehbes. Laha dſihwe bija Afchil-Keribam pee Turku waldineeka; likahs ka winſch pawifam buhtu aiſmirſis ſawu mihtlo Magul-Megeru. Driht jaw ſeptini gadi nahza uſ beigahm, un Afchil-Keribam waijadſeja buht jaw ſawā tehwiā, bet winſch la likahs no tam nedoh-mahht nedohmaja.

Magul-Megera lohti behdajahs ſawa mihtaka dehl, kurſch jau ſen bij aiſgahjis ſweſchatnē un wehl tagad ir mahjās nepahrnahza.

(Turpmat beiguſs.)

Gradi un seedi.

Benamina Franklina gudribas wahrdi.

(Statees № 18. Beigums.)

Schodeen darbojees, kamehr wehl laiks, jo newari sinagt, ka rihta tilki lawehts. Weena schi-deena ir tilpat ka diwi rihtdeenas un gudri laudis ari saka: ko schodeen padariht wari, to rihtam ne-attahj.

Nekerees pee darba ar zimdeem, eewehrodams, ka ar zimdeem kakis peles newaretu nokert.

Teeja gan, ka dauds darams, un tew warbuht rohkas pawahjas; bet paleez til darbā pastahwigs un tu brihniisees, zil dauds pastrahdasi; jo us weenas weetās krisdams pileens almini dohbuli eesit, ar pazeetibu pele enkura reepu pahrgrausch un no dauds wahjeem zirteeneem stiprakais ohsols gahschahs.

Daschi grib bes darba, til ar sawu prahtu pasaulē zauri tikt, bet wini nonihst eegahdatam krahjumam truhkstoh.

Trihsreis weetu mainiht ir tilpat ka weenreis nodegt.

Saimneeka azis padara wairak neta wina abas rohkas. Ufraudschanas truhkums skahde wairak ka ispraschanas truhkums.

Ja gribi ustiziga kalpa, kas tew mihtsch, tad kalpo pats few.

Masa besbehdiba war leelas behdas padariht. Tapehz ka weenas naglas truhka, pasaudeja sirgs pakawu; tapehz ka pakawa truhka, pasaudeja jahneeks sirgu; tapehz ka sirga truhka, pasaudeja pasaule jahneeku, jo eenaidneeks winu panahza un nokahwa; un tas wijs notika til tadeht ka jahneeks nebij sirgam pakawas apraudsijis.

Sargaitees no masahm isdohschanahm, jo dauds masumi istaija weenu leelumu un weens pats mas zauruminisch war fugi nogremideht.

Kas aisween no miltu tihnes grabhj un klahht neber, tas atrohdt tihnei drihs dibenu un kad aka tukjscha, tad mahzahs uhdeni zeeniht.

Lepniba ehd brohfasti ar bagatibu, pufdeenu ar nabadhibu un wakarinās ar kaunu lohpa.

Ibbaudschana ir wisdahrgakais skohlotajs, bet mutki negrib no zita mahzitees.

Kur padohms parwelti peecklauwe, tur ari palihgam durwis aisslehgtas un ja us prahta neklausijees, tad winsch tew parpirksteem eesitih. — t.

Wisu ihfakais romans.

Preeksch ne-ilga laika apprezejahs Berlinē diwi draugi weenos laikos. Ne-ilgi pehz kashahm eenihlejahs A. sawa drauga B. feewa, un dohmaja jaw sawu mehri esohht panahzis, kad tas kahdu rihtu no tahs wehstuli dabuja, kura ta winu wakara us kahdu fatifschanohs eeluhdja; bet ar to noteifschanu, lai tas winai par schinkibu to grebsenu atnesohht, kuru ta us wina pirksa redsejusi. Kai gan A. scho grebsenu no fee-

was par schinkibu bija dabujis, tad tomehr tas to B. feewinai atpafat schinkoja. Bet kas war wina istrubzinaschanohs aprakstih, kad B. feewa grebsenu dabujusi us winu sazija, ka tas nu atkal warohht eet, jo ta zitu neko negribejusi, ka ween to grebsenu dabuht, jo tas esohht tas grebsens, ko schi sawam wihrām, schahs wihrs A. feewai un A. feewa schim schinkoju. Tagad esohht nu atkal grebsens pirma ihpajschneeka rohkas. — Ihfaks romans gan newar wairs buht.

Ko mihle feeweefchi wisuwairak?

Kahda beedriba tika jautahs: „Ko mihle feeweefchi wisuwairak?“ Weens fazija, „puzetees,“ ohtris, „wihrū,“ treschais dohmaja, „danzoschanu,“ zeturtais, „kafijas kanu“ u. t. j. pr. Kahds wezs wihrs, kas wisu bija noklausijees, fazija: „Ko Zuhš mani lungi te spreedeet, to ari gan wisas feewas mihle; bet wisuwairak tahs mihle, par wihrū waldihht, jo man jaw tschetras feewas bijuschas un tadeht tahs labi pasihstu. Wisi atbildeja: „Tas ir riktigi.“

Smeecklu stahstinsch.

Kahds jauneklis, kas sawu mihtako pa pilsehtas eelu pawadija, fazija us tahs: „Emilija, ko buhs man dariht, ka Zuhš man rohku un firdi dohtu?“ „Kungs, pirzeet flohtu,“ kahds wihrs, kas flohtas pahrdewa, teem preti nahhdams issauza.

K. Matfcherneeks.

Papihra-naudas pasinejs Rohma.

Kahda weza dahma fuhthja jaw no wairak gadeem illatru gadu Merz mehnescha beigās sinamu sumu naudas pahwesta kafei us Rohmu. Ihti pehz naudas sanemschanas wina dabuja no kafeera kwihti par nosuhthito sumu. Ari schini gada wina nosuhthija 20. Merzi ar naudas-wehstuli Pehtera-grascha datu us Rohmu. — Pehz kahdahn 14 deenahm wina dabuja kwihti par eesuhthito sumu, bet tai pascha laikā ari to naudas-wehstulē eeliku 10 dahlderu-gabalu atpafat. Winsch bija pahstrikhehts un us ohtru pusi stahweja rakstihst: „Zal-schohts.“ Dahmai ari waijadseja lohth drihs pahreelinatees, ka schis 10 dahlderu gabals teescham bija neriktigs un steidsahs tad ari tuhlt to skahdi atlihdsinahht. Wina eelika neriktigo naudas gabalu dseefnu-grahmatā un nosuhthija ta weeta riktigu Wahzijas 10 dahlderu papihra-naudas gabalu.

J. K.

Dusi saldi.

Wisi dus, jo wakers wehli
Ehno kalnds eelejas,
Bahlais mehnejs zelo schekli,
Apfweiz weetās tahlejahs.

Tahlu no tew lihgawina,
Nomohda wehl lawejohs,
Deews lai tew tur sawā sinā,
Sapsoht no tew wehlejohs.

Dusi saldi. lihds tew smaidihs,
Selta faulht uslezoht,
Mana firds tad klusi raidihs,
Labrihtu tew fweizinoht.

G. A.

Atbildeams redaktehs Ernst Plates.